

Asia: VN/572/2020

Tupakkalain muutos

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät / Definitioner

Lakiehdotuksen 2 §:n 39 kohdan (sisätilan määritelmä) muuttumisen myötä tupakointi tulisi kielletyksi mm. julkisen liikenteen pysäkeillä sekä monien ravintoloiden terasseilla. Lakimuutoksen vaikutukset kunnan viranomaistoimintaan tulisi tarkentaa. Lakimuutoksen voimaantulon myötä mm. asiakasyhteydenottojen määrä kunnan viranomaisille tulee varmastikin kasvamaan. Päävastuu tupakoinnin kieltämisestä tulee olla toiminnanharjoittajalla ja kunnan velvollisuus tulisi rajautua esim. siihen, että tupakointikieltoalueet on selkeästi merkitty ja käyttäjien tiedossa. Lakiehdotuksen perusteluihin tulisi selkeämmin kuvata minkälaisia tiloja lakimuutoksen myötä tulee uutena tupakointikiellon piiriin.

11 § Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet / Förbjudna tillsatser och egenskaper

-

26 § Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä / Förhandsanmälan om elektroniska cigaretter, påfyllningsbehållare och nikotinfria vätskor för förångning

-

27 § Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiinesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä / Marknadsundersökningar och försäljningsvolymier för elektroniska cigaretter, nikotinvätskor och nikotinfria vätskor för förångning

-

32 § Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät / Obligatorisk och tillåten märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

-

35 § Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu / Annan utformning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

-

35 a § Savukkeen ulkoasu / Cigaretters utformning

-

36 § Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät / Obligatorisk och tillåten märkning av detaljhandelsförpackningar för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

-

36 a § Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu / Annan utformning av detaljhandelsförpackningar för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

-

36 b § Täyttösäiliön ja nikotiininesteen ulkoasu / Utformningen av påfyllningsbehållare och nikotinvätskans utseende

-

42 a § Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi / Avaktivering av identifieringskoden för ekonomiska aktörer

-

52 a § Tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto / Förbud mot försäljning av produkter avsedda för smaksättning av tobaksprodukter

-

54 § Omavalvontasuunnitelma / Plan för egenkontroll

-

58 § Etämyynnin kieltö / Förbud mot distansförsäljning

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset / Begränsningar i partihandel

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita / Förbud mot införsel med hjälp av ett medel för distanskommunikation

-

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat / Kvantitativa begränsningar för resandeförsel

-

70 § Hintahyvityksen kieltö / Förbud mot prisgottgörelse

-

71 § Esilläpitokielto / Förbud mot framläggande

-

74 § Yleiset tupakointikiellot / Allmänna rökförbud

Lakiehdotuksen 74 §:n 3 a ja 3 c kohtien mukaan tupakointi tulisi kiellettyksi leikkikentillä, joista on tehtävä kuluttajaturvallisuuslain mukaan turvallisuusasiakirja sekä suurilla yleisillä (ns. EU) uimarannoilla. Kuntaliitto kannattaa ehdotettuja lisäyksiä tupakkalakiin tupakointikieltojen ja -rajoitusten osalta. Lasten ja nuorten suojaaminen tupakansavulta on tärkeää myös ulkoilmassa, ja lisäksi esim. uimarannoilla ja puistoalueille tupakointi aiheuttaa roskaantumista. Kuntaliitto ehdottaa laajaa uutisointia uusista rajoituksista sekä tupakointikieltojen merkitsemistä selkeästi leikkikentän tai uimarannan ylläpitäjän toimesta.

Käytännössä tupakointikieltojen valvontaa tehtäisiin pitkälti yleisöhavaintojen ja ilmiantojen perusteella, jolloin laaja tietoisuus lain voimaantulosta helpottaisi kunnan viranomaisten tehtäviä lakimuutoksen valvonnassa. Uimakauden aikana uimarantojen tupakointikieltojen valvontaa voisivat tehdä myös uimavalvojat sekä kunnan terveydensuojeluviranomaiset rannan terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen yhteydessä. Uimakauden ulkopuolella kyseisten kieltojen ja rajoitusten valvonta on vaikeaa, jolloin selkeät merkinnät sekä tiedottaminen kielloista korostuu. Varsinaisen ranta-alueen ulkopuolelle perustettavan tupakointipaikan (ja roskakorin) siivoamisesta ja tyhjentämisestä myös uimakauden ulkopuolella olisi syytä olla linjaukset.

Leikkikenttien tupakointikiellon valvonta tulee Kuntaliiton näkemyksen mukaan olemaan käytännössä hyvin haastavaa. Kunnan valvontaviranomaisella ei ole kattavasti tietoa kiellon piiriin kuuluvista leikkikentistä, eivätkä toiminnanharjoittajatkaan aina ole selvillä turvallisuusasiakirjan laatimisveloitteesta. Kuntaliitto ehdottaa lakiehdotuksen tarkentamista, niin että sekä viranomaiselle että valvonnan kohteelle (toiminnanharjoittajalle) on selvää, mitä alueita ehdotuksen tupakointikielto tulee koskemaan

78 § Asuntoyhteisön tupakointikiellot / Rökförbud i bostadssammanslutningar

Lakiehdotuksen 78 §:n myötä olisi selkeämpää, että asuntoyhteisö saisi kieltää tupakoinnin kaikissa hallitsemissaan yhteisissä ulkotiloissa, ei vain rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla. Ehdotettu muutos selkeyttää voimassa olevaa tupakkalakia. Kuntaliiton näkemyksen mukaan tupakkalakiin tulisi lisätä mahdollisuus määrätä tupakointikielloja myös yksityisille parvekkeille asuntoyhteisön enemmistö päätöksellä.

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut / Avgifter för behandling av ansökningar och anmälningar

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut / Avgifter för övervakningen enligt tobakslagen

-

92 a § Valvontamaksun oikaisu maksuvelvollisen hyväksi / Rättelse av övervakningsavgift till den avgiftsskyldiges fördel

-

92 b § Valvontamaksun oikaisu maksunsaajan hyväksi / Rättelse av övervakningsavgift till avgiftsmottagarens fördel

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen / Registrering och offentliggörande av uppgifter om produkttillsyn

-

96 § Kunnan kiellot ja määräykset / Förbud och föreskrifter som meddelas av kommunen

-

106 § Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin / Sökande av ändring i beslut av Valvira och kommunen

-

107 § Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin / Sökande av ändring i marknadsrättsliga ärenden

-

117 § Myyntipäällykset / Ytterförpackningar

-

Voimaantulo / Ikraftträdande

-

Muuta kommentoitavaa esityksestä / Andra kommentarer om propositionen

Kuntaliiton näkemyksen mukaan lakiehdotus tukee hyvin tupakkalain tavoitetta. Lain tavoite eli tupakoinnin väheneminen ja tupakansavulle altistumisen vähentäminen on kannatettava. Tupakointikieltoihin ehdotetut muutokset lisäävät tupakkalain mukaisten valvontakohteiden määrää kunnissa. Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista valvotaan pääsääntöisesti valitusten perusteella, ja on todennäköistä, että lyhyellä aikavälillä tupakointikieltoihin ehdotetut laajennukset lisäävät tupakkalaista johtuvaa valvontatarvetta. Käytännössä tupakointikieltojen valvontaa tehtäisiin pitkälti yleisohvaintojen ja ilmiantojen perusteella, jolloin laaja tietoisuus lain voimaantulosta helpottaisi kunnan viranomaisten tehtäviä lakimuutoksen valvonnassa.

Lakimuutoksen toimeenpanon yhteydessä päävastuu tupakoinnin kieltämisestä tulee olla toiminnanharjoittajalla ja kunnan velvollisuus tulisi rajautua sen valvomiseen, että tupakointikieltoalueet on selkeästi merkitty ja käyttäjien tiedossa. Lakiehdotuksen perusteluihin tulisi selkeämmin kuvata minkälaisia tiloja ja ulkoalueita lakimuutoksen myötä tulee uutena tupakointikiellon piiriin.

Mäntynen Kaisa
Suomen Kuntaliitto ry